

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Міжнародна науково-практична онлайн-конференція

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВА В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ**

14 квітня 2022 року

Біла Церква
2022

УДК 340

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Бровко Н.І., д-р. юрид. наук.

Нікітенко О.І., д-р юрид. наук

Копотун І.М., д-р юрид. наук,

Академія ГУСПОЛ (Чеська Республіка)

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – Бровко Н.І., д-р. юрид. наук.

Актуальні проблеми права в умовах сучасних викликів: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 14 квітня 2022 р. м. Білоцерківський НАУ. 127 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

©БНАУ

**Секція 3 Актуальні проблеми цивільного, господарського,
екологічного, земельного, аграрного права, трудового права та права
соціального забезпечення**

Пахомова А.О. Особливості правової природи мирової угоди у цивільному процесі.....	78
Аргат Я.П. Ліцензування господарської діяльності.....	80
Потапенко С.А. Особливості містобудівної (землевпорядної) документації	82
Настіна О.І. Реквізиція та націоналізація як способи примусового припинення права власності на землю.....	87
Гриненко Б.А., Кондратюк Т.М. Міжнародна підтримка українським аграріям в умовах війни.....	88
Новак Т.С. До питання правового регулювання охорони праці неповнолітніх осіб – членів фермерських господарств.....	90
Обіюх Н.М. Правові проблеми охорони рекреаційних зон в Україні.....	92
Євтушенко Ю.І., Дараганова Н.В. Зарубіжний досвід оплати листка тимчасової непрацездатності.....	96
Лук'яненко В.В., Кондратюк Т.М. Щодо питання соціального захисту малозабезпечених сімей.....	99
Іванець І.О., Кондратюк Т.М. Правові засади надання соціальних послуг.....	102
Ломакіна І.Ю. Проблеми трудового виховання неповнолітніх.....	105

Секція 4 Педагогічні та психологічні аспекти права

Цвид-Гром О.П. Діджиталізація правової галузі: сучасні виклики підготовки фахівців сфери юриспруденції.....	108
Велика К.І. Врахування психологічної складової під час навчання іноземних мов у вищій школі.....	110
Шульська Н.М., Римар Н.Ю., Зінчук Р.С. Законодавчі норми функціонування української мови як державної.....	113
Карпенко С.Д. Міждисциплінарні аспекти вивчення явищ міжкультурної комунікації.....	115
Резнік В.Г. Мова права Німеччини: лінгвістичні особливості та соціальна значущість	117
Рейда О.А. The main elements of strategic communication system in NATO.....	120
Клочко А.О. Психологічні особливості формування правової свідомості здобувачів вищої освіти.....	122
Хомчук О.П. Психологічні чинники протиправної поведінки підлітків.....	124

українською мовою. Передбачено також, що інформація залежно від попиту клієнтів може бути також продубльовано будь-якою іншою мовою. Визначено, що контроль за виконання всіх норм закону здійснює Уповноважений із захисту державної мови, а також спеціально створена законом структура. У перспективі заплановано, що в майбутньому ці мовні норми розповсюджуватимуть на друковані видання та сайти всеукраїнських і регіональних ЗМІ. Передбачено, що збільшаться мовні квоти на радіо й телебаченні – із 75 % до 90 % на загальнонаціональному, із 60 % до 80 % на місцевому рівнях. У перспективі зовнішнє незалежне оцінювання в школах також здійснюватимуть лише українською мовою.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної / Верховна Рада України. 2019. № 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>. Дата звернення : 15.04.2022.
2. Уповноважений із захисту державної мови : сайт. URL: <https://mova-ombudsman.gov.ua/kursy>. Дата звернення : 09.04.2022.

УДК 37.013.43:81:378

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ЯВИЩ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Карпенко С.Д.

*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри славістичної філології,
педагогіки та методики викладання*

Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

Коли студенти-лінгвісти знайомляться з особливостями міжкультурної комунікації, в розрізі навчального курсу комунікативної лінгвістики, саме тема етностереотипу викликає великий інтерес. Адже здобувачі вивчають декілька мов, паралельно з оволодінням предметним лінгвокраїнознавством. Особливо доречним у такому ознайомленні є посилання на низку законів конкретної країни, що забезпечують мовні та культурні гарантії (зокрема, у нас це Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [3] та Закон України «Про охорону культурної спадщини» [4] тощо). Це дозволить зрозуміти абсурдність чи доречність інтерпретації стереотипних характеристик, появу яких спричиняють переважно зовнішні уявлення про характер чи гонор окремого народу/етносу.

Сучасний вимір української мови та культури в умовах війни з росією набув особливої уваги не лише з внутрішнього боку сприйняття українцями власної ідентичності, особливості, неповторності як нація, а й зміною зовнішнього ставлення людства світу до українців та України. Особливо це стає відчутним, коли починають говорити про мову та культуру. Неодноразово в сучасних ЗМІ звучали етностереотипні закиди щодо окремих мовних та культурних реалій (таких, як борщ [9], паляниця, сало [7; 8] тощо), що вказують на формування нових етнічних ознак/характеристик українців на міжнародному рівні.

Сто років тому американський соціолог У. Липман у праці «Суспільна думка» (1922) запропонував поняття «соціальний стереотип», пояснивши його як «упорядкований, схематичний, детермінований культурою образ світу, що склався у свідомості індивіда, який активно впливає на сприйняття людей та подій» [2, с. 59]. Етнічний стереотип отримав похідне пояснення як спрощений вияв соціального стереотипу. До цього, у працях вчених XIX ст. В. Вундта [1] та О. Потебні [5] існував термін «дух», або «душа» народу, що якраз і відображав особливі психологічні етнохарактеристики через мову та культуру (включаючи звичаї, традиції, вірування, етнографічні пам'ятки тощо). На переконання першого, «хоча опис звичаїв різних груп людей з точки зору психології утворює необхідне підґрунтя формування моральних норм, головним чином у цьому процесі є історично конкретизована рефлексія абсолютних цінностей» [1, I, с. 63]. Що підкреслює ціннісно-орієнтовану поведінку етносу під час формування стереотипів. Другий – у своїх статтях про взаємозалежність мови та культури, розглядав поняття «дух» і «душа» не ототожнено. Для О. Потебні особливого значення набув термін «душа народу», який можна застосувати для виявлення рис характеру всього народу. Так, існує поняття «душа народу перебуває у пісні, у слові». Саме тому важливим є й сьогодні вивчення народної словесної творчості, фольклору не лише традиційного, а й нового, сучасного, іменованого науковцями як постмодерний.

Отже, питання наповнення навчального курсу комунікативної лінгвістики міждисциплінарними векторами вивчення національного стереотипу дещо спростовує механізм накладання виписаного в підручниках шаблону на ставлення до цього цікавого культурного та лінгвістичного явища. Використання правових та звичаєвих джерел значно розширює знання здобувачів, сприяє формуванню наукового пошуку. Застосування комплексних міжгалузевих підходів до вивчення та інтерпретації образів-символів стереотипів дозволяє дійти обґрунтованих висновків, уникнути псевдонаукових тверджень.

Список використаних джерел:

1. Вундт В. Психологія народів. Дослідження законів розвитку мови, міфів і звичаїв (Völkerpsychologie. Eine Untersuchung der Entwicklungsgesetze von Sprache, Mythos und Sitte. – Leipzig: Wilhelm Engelmann 1900-1920).
2. Громадський філософ: Вибрані листи Уолтера Липпманна. – Нью-Йорк: Ticknor & Fields, 1985.
3. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII: станом на 7 трав. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
4. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08.06.2000 р. № 1805-III: станом на 24 лип. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
5. Потебня О. Думка й мова (фрагменти): Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст, за редакцією Марії Зубрицької. Львів, 1996.
6. Сміт Е. Національна ідентичність. Пер. з англ. П.Тарашук. – Київ: Основи, 1994.
7. <http://ethnography.org.ua/content/chomu-ukrayinci-lyublyat-salo>
8. <http://www.bolshoyvopros.ru/questions/3590536-pochemu-salo-ukrainskoe-nacionalnoe-bljudo-a-ne-belorusskoe.html>
9. <https://kanobu.ru/news/zaharova-privela-ukrainskij-borsch-v-kachestve-primera-rusofobii-v-ukraine-450549/>

УДК 81'1(043.2)

МОВА ПРАВА НІМЕЧЧИНИ: ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СОЦІАЛЬНА ЗНАЧУЩІСТЬ

Резнік В.Г.

старший викладач кафедри іноземних мов

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Мова права (Rechtssprache) або спеціальна юридична мова (juristische Fachsprache) є предметом всебічного вивчення лінгвістів та правознавців. Дослідження проблем взаємовідносини мови та права відповідно до вимог лінгвістики призвело до появи та розвитку самостійного наукового розділу – правової лінгвістики «Rechtlinguistik». Питання про те, чи є мова права особливою мовою, чи є вона внутрішньо єдиною, становлять одну з традиційних напрямків досліджень правової лінгвістики у німецькій науці. Вивчення даної проблематики в лінгвістичному та правовому аспектах знайшли відображення у наукових розвідках Е. Лампе, А. Подлеха, Д.Буссе, К. Кіркхофа, В. Отто та ін.

Сучасний процес розвитку національного права Німеччини, права Європейського Союзу, міжнародного права призводить до розширення правового понятійного апарату та утворення нових юридичних термінів, створення нових законів та їх тлумачення – все це знаходить відображення в мові права і вимагає нових підходів до її вивчення. Німецька юридична лінгвістика це коло